

Kaupunginhallitus

Viite Lausuntopyyntöne 22.11.2021

Aihe SATAKUNNAN MUSEON LAUSUNTO VALTUUSTOALOITTEESEEN

Kaupunginhallitus on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Markku Tanttisen valtuustoaloitteeseen, jossa esitetään Ulasooriin varastoidun höyryjyrän asettamista yleisön nähtäville (KV 15.11.2021 § 241).

Satakunnan Museo on selvittänyt höyryjyrän sijoituspaikkaa aiemmin vuonna 2006 ja todennut 29.5.2006 kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa seuraavaa:

”Ko. höyryjyrä on valmistettu Saksassa vuonna 1925 (D 70 Bruthemeyer Soest, Machinenfabrik Eisengiesserei). Höyryjyrää on käytetty Porissa tienrakentamisessa. Tiettävästi höyryjyrä on ollut käytössä jo Porin sillan rakentamisessa vuonna 1926. Satakunnan Museon arkistossa on laitteeseen liittyvää kuva-aineistoa. Laite on katsastettu viimeksi vuonna 1953 ja sitä on käytetty ainakin vielä 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa.

Tällä hetkellä höyryjyrää säilytetään TPK:n varastokatoksessa Ulasoorissa. Höyryjyrä on hyväkuntoinen. Siihen on tehty joitakin vähäisiä hitsauskorjauksia ja sen katto on uusittu tiettävästi alkuperäisen mallin mukaisesti.

Hyvin säilyneellä höyryjyrällä on kulttuurihistoriallista merkitystä. Parhaiten höyryjyrän säilymisen takaisi sen säilyttäminen tiloissa, joissa lämpötila- ja kosteusolosuhteet ovat säädeltävissä ja joissa se on suojattu ilkivallalta. Satakunnan Museon ei ole kuitenkaan mahdollista ottaa höyryjyrää säilytettäväksi, koska museon omat varastotilat ovat puutteelliset ja riittämättömät. - -

Suosittelava näytteillesijoituspaikka on esimerkiksi esityksessäkin mainittu Porinsillan pieli tai joku muu tien- ja kadunrakentamisen kannalta historiallisesti merkittävä paikka kaupungissa. Tällöinkin höyryjyrä tulee suojata vähintään ilkivallalta ja ehkäistä sään vaikutuksia sijoittamalla se esityksen mukaisesti esimerkiksi suurikokoiseen lasivitriiniin.”

Satakunnan Museolla ei edelleenkään ole resursseja höyryjyrän säilyttämiseen tai ylläpitoon. Höyryjyrällä on kuitenkin kulttuurihistoriallista merkitystä, ja se

esimerkiksi esiintyy paikallisesti arvokkaassa, Porin uusi silta -filmissä (Adamsin filmitoimisto, 1926), joka on nähtävillä verkossa Kansallisen audiovisuaalisen instituutin Elävä Muisti -palvelussa:

https://kavi.finna.fi/elavamuisti/Record/elavamuisti.elavamuisti_video_2087.

Aloitteessa esitetään jyrää asetettavaksi näytteille Ulasoorin aidatulle varikkoalueelle, jossa sitä tälläkin hetkellä säilytetään. Paikka ei ole ihanteellinen, sillä alue on syrjässä keskustasta eikä kovin hyvin yleisön saavutettavissa. Höyryjyrän säilyminen tuleville sukupolville kuitenkin edellyttää ratkaisua, jossa kone suojataan ja sen kuntoa ylläpidetään. Koska höyryjyrälle ei ole yrityksistä huolimatta löydetty sijoituspaikkaa esimerkiksi kaupungin keskustasta, museo pitää varikkoaluetta mahdollisena esittelypaikkana.

Sijoittaminen aidatulle alueelle vähentäisi ilkvallan mahdollisuutta ja mahdollistaisi lasivitriniä kevyemmän säänsuojauksen, esimerkiksi riittävän leveän katoksen. Museo pitää vähintään katosta välttämättömänä yleisölle esiteltäväksi tarkoitettun koneen suojaamiseksi. Höyryjyrän kunnan ylläpitäminen ulkosäilytyksessä edellyttää joka tapauksessa varautumista vähintään säännöllisestä huoltomaalauksesta aiheutuviin kustannuksiin. Tämänhetkinen kunnostustarve tulisi selvittää, ja tarvittavat toimenpiteet tehdä näytteille asettamisen yhteydessä. Satakunnan Museon konservaattori voi tarvittaessa antaa neuvoja kunnostustyöhön.

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet intendentti Leila Stenroos ja konservaattori Kaisa Lindewall.

Satakunnan Museo

Johanna Jakomaa
vt. museonjohtaja

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä